

Sag C-6/24**Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement****Dato for indlevering:**

4. januar 2024

Forelæggende ret:

Juzgado de Primera Instancia de La Coruña (Spanien)

Afgørelse af:

19. december 2023

Sagsøger:

Abanca Corporación Bancaria, S.A.

Sagsøgt:

WE

Hovedsagens genstand

Betalingspåkravsprocedure, hvorunder et kreditinstitut har rejst krav om betaling af en pengegæld, der er opstået som følge af en personlig låneaftale eller en låneaftale uden pant i fast ejendom, som er indgået med en forbruger.

Genstand og retsgrundlag for anmodningen om præjudiciel afgørelse

Mulig kvalificering af et vilkår om førtidig ophævelse som urimeligt i henhold til Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler (EFT 1993, L 95, s. 29), som ligger til grund for det krav om betaling af en fordring, som er fremsat i forbindelse med betalingspåkravsproceduren. Fortolkning af rækkevidden af Den Europæiske Unions Domstols (herefter »Domstolen«) praksis, hvorefter der med henblik på at efterprøve, om et sådant vilkår er urimeligt, skal tages hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt national ret fastsætter egnede og effektive midler, der gør det muligt for den forbruger, som er omfattet af dette vilkår, at fjerne virkningerne af en førtidig ophævelse af låneaftalen.

Præjudicielle spørgsmål

- 1 Er et vilkår om førtidig ophævelse, som giver mulighed for at indstille eller undgå en sådan ophævelse inden for en bestemt frist, i strid med artikel 3, stk. 1, og artikel 7 i Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler, eller skal en sådan mulighed anerkendes i en specifik national bestemmelse?
- 2 Såfremt det foregående spørgsmål besvares bekræftende, hvilken frist ville da være rimelig?

Anførte EU-retlige forskrifter

Direktiv 93/13, artikel 3, stk. 1, artikel 4, stk. 1, og artikel 7, stk. 1.

Domstolens domme, som er anført i begrundelsen for anmodningen om præjudiciel afgørelse.

Anførte nationale forskrifter

A) Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios (generel lov om beskyttelse af forbrugere og brugere)

Den kodificerede udgave af Ley 26/1984 General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios (lov nr. 26/1984 om beskyttelse af forbrugere og brugere) af 19. juli 1984 blev indarbejdet i Real Decreto Legislativo 1/2007 por el que se aprueba el texto refundido de la Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios y otras leyes complementarias (kongeligt lovdekret nr. 1/2007 om omarbejdning af den generelle lov om beskyttelse af forbrugere og brugere og anden tilknyttet lovgivning) af 16. november 2007 (BOE nr. 287 af 30.11.2007, s. 49181).

Artikel 82 i den omarbejdede udgave, som blev godkendt ved Real Decreto Legislativo 1/2007 (kongeligt lovdekret nr. 1/2007), har følgende ordlyd:

»1. Alle kontraktvilkår, der ikke har været genstand for individuel forhandling, og alle former for praksis, hvorom der ikke er udtrykkelig enighed, anses for urimelige, hvis de til trods for kravene om god tro bevirker en betydelig skævhed i parternes rettigheder og forpligtelser til skade for forbrugeren eller brugeren.

[...]

3. Hvorvidt et kontraktvilkår er urimeligt, vurderes under hensyn til, hvilken type varer eller tjenesteydelser aftalen omfatter, og ved at tage hensyn til alle de foreliggende omstændigheder på tidspunktet for aftalens indgåelse samt til alle andre vilkår i aftalen eller i en anden aftale, som hænger sammen med denne.

4. Uanset bestemmelserne i de foregående stykker er kontraktvilkår under alle omstændigheder urimelige i henhold til bestemmelserne i artikel 85-90, hvis de:

- a) knytter kontrakten til den erhvervsdrivendes vilje
- b) begrænser forbrugeren eller brugeren rettigheder
- c) bevirker manglende gensidighed i kontrakten
- d) pålægger forbrugeren eller brugeren uforholdsmæssige garantier eller uretmæssigt pålægger dem bevisbyrden
- e) er uforholdsmæssige i forhold til indgåelsen og gennemførelsen af aftalen, eller
- f) strider imod kompetencereglerne og gældende ret.«

B) Ley de Enjuiciamiento Civil (den spanske civile retsplejelov)

For så vidt angår betalingspåkravsproceduren bestemmer artikel 815, stk. 4, i Ley 1/2000 de Enjuiciamiento Civil (lov nr. 1/2000 om civil retspleje, herefter »LEC«) af 7. januar 2000:

»Såfremt kravet om betaling af fordringen er støttet på en kontrakt mellem en erhvervsdrivende eller en virksomhed og en forbruger eller en bruger, underretter Letrado de la Administración de Justicia (justitssekretæren) dommeren forud for udstedelsen af betalingspåkravet, således at denne kan tage stilling til, om et eller flere af de kontraktvilkår, der ligger til grund for anmodningen, eller som har haft betydning for fastsættelsen af det opkrævede beløb, er urimelige.

Dommeren undersøger af egen drift, om et eller flere af de kontraktvilkår, der ligger til grund for anmodningen, eller som har haft betydning for fastsættelsen af det opkrævede beløb, kan anses for urimelige. Såfremt dommeren fastslår, at et kontraktvilkår kan anses for urimeligt, høres parterne inden for en frist på fem dage. Efter denne høring træffer retten afgørelse ved kendelse inden for en frist på fem dage efter høringens afslutning.«

I henhold til lovens **artikel 693, stk. 3**, i kapitlet om de særlige forhold, der gør sig gældende for fuldbyrdelsen af pantsatte værdier eller aktiver, er det muligt at »indstille« afgørelsen om, at den gæld, der skal betales i rater, forfalder før tid, men kun i forbindelse med fuldbyrdelsen af pantsatte værdier eller aktiver, og forudsat at værdierne eller aktiverne er låntagerens sædvanlige bolig. I samme artikel er det med henvisning til artikel 24 i Ley 5/2019, reguladora de los contratos de crédito inmobiliario (lov nr. 5/2019 om realkreditaftaler) af 15. marts 2019 fastsat, hvorledes det skal afgøres, hvilke ubetalte beløb, som kan omfattes

af en førtidig ophævelse. Denne retlige regulering af sådanne minimumstærskler vedrører udelukkende realkreditlån og finder ikke anvendelse på personlige lån eller lån uden pant i fast ejendom.

C) Tribunal Supremos (øverste domstol, Spanien) domme, som er anført i begrundelsen for anmodningen om præjudiciel afgørelse

Kort fremstilling af de faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne i hovedsagen

- 3 Sagens parter, et kreditinstitut og en forbruger, indgik den 5. juli 2022 en låneaftale for et beløb på 10 600 EUR, hvilket beløb skulle tilbagebetales over 60 månedlige afdrag på 231,53 EUR, inklusive lånebeløbet og renter, med udløbsdato den 1. august 2027.
- 4 Denne aftale indeholdt den almindelige betingelse nr. 13, som har følgende ordlyd:

»OPHÆVELSE: Misligholdelse af de forpligtelser, som følger af denne aftale giver INSTITUTTET ret til førtidig ophævelse af lånet og at kræve øjeblikkelig tilbagebetaling af det skyldige lånebeløb for så vidt angår både forfaldne og fremtidigt forfaldne beløb, samt betaling af øvrige skyldige beløb i følgende tilfælde: 1.- I tilfælde af manglende betaling såfremt følgende betingelser er opfyldt samtidigt: a) LÅNTAGEREN mangler at betale en del af lånebeløbet eller af renterne, b) beløbet for de forfaldne, ubetalte afdrag svarer til mindst: i) 3% af det udbetalte lånebeløb, hvis forsinkelsen indtræffer inden for den første halvdel af lånets løbetid, ii) 7% af det udbetalte lånebeløb, hvis forsinkelsen indtræffer inden for den anden halvdel af lånets løbetid, c) långiveren har over for LÅNTAGEREN fremsat et krav om betaling og har givet låntageren en frist på mindst 1 måned til at foretage betalingen og har underrettet vedkommende om, at lånet i tilfælde af manglende betaling vil blive krævet tilbagebetalt i sin helhed [...].«
- 5 I henhold til dette vilkår erklærede kreditinstituttet, at lånet forfaldt den 1. september 2023 og indgav den 13. oktober 2023 til den forelæggende ret en anmodning om udstedelse af betalingspåkrav vedrørende følgende beløb: a) ikke-forfaldne lånebeløb: 8 776,33 EUR, b) ubetalte lånebeløb: 1 148,20 EUR og c) ubetalte ordinære renter: 702,85 EUR.

De væsentligste argumenter, der anføres af hovedsagens parter

- 6 Kreditinstituttet har anført, at den frist på en måned, som låntageren har til at efterkomme betalingskravet, er en forudsætning for at træffe afgørelse om førtidig ophævelse og ikke en mulighed, efter at afgørelsen om ophævelse er truffet.

Kort fremstilling af begrundelsen for forelæggelsen

- 7 Den forelæggende ret er af den opfattelse, at på grundlag af national retspraksis og EU-retspraksis (Tribunal Supremos (øverste domstol, Spanien) dom nr. 273/2020 af 9.6.2020, dom nr. 506/2008 af 4.6.2008, dom nr. 788/2021 af 15.11.2021 og dom nr. 331/2023 af 28.2.2023, samt Domstolens dom af 14.3.2013 i sag C-415/11, Aziz, og dom af 26.1.2017 i sag C-421/14, Banco Primus) samt af spansk lovgivning, er vilkår om førtidig ophævelse ikke i sig selv ugyldige, men at de kan være urimelige afhængigt af, hvordan de er formuleret. Efter den forelæggende rets opfattelse er kriterierne i retspraksis for at afgøre, om disse vilkår er urimelige, de samme, uanset om der er tale om et lån mod pant i fast ejendom eller et personligt lån (som det i den foreliggende sag omhandlede).
- 8 Konkret fremgår det af præmis 73 i Domstolens dom af 14. marts 2013, Aziz (sag C-415/11) vedrørende et lån mod pant i fast ejendom:

»Hvad for det første angår vilkåret om førtidig ophævelse i aftaler af længere varighed på grund af debtors misligholdelse i en begrænset periode tilkommer det navnlig den forelæggende ret [...] at efterprøve, i) om den erhvervsdrivendes ret til at ophæve hele lånet er betinget af forbrugerens manglende overholdelse af en **forpligtelse, som er af afgørende betydning** i forhold til den pågældende aftale, ii) om denne mulighed er tænkt på tilfælde, hvor en sådan **misligholdelse er tilstrækkeligt alvorlig** hvad angår lånets varighed og størrelse, iii) om den nævnte ret **fraviger de gældende regler** på området, og iv) om **den nationale lovgivning fastsætter egnede og effektive midler**, som giver den forbruger, der er omfattet af et sådant vilkår, mulighed for at fjerne virkningerne af ophævelsen af lånet«.
- 9 Disse kriterier blev bekræftet ved Domstolens dom af 26. januar 2017, Banco Primus (sag C-421/14), hvori det i dommens præmis 67 blev tilføjet, at efterprøvelsen af, om et vilkår i en kontrakt, der er indgået mellem en erhvervsdrivende og en forbruger, eventuelt er urimeligt, »skal foretages under hensyntagen til navnlig alle omstændighederne i forbindelse med dennes indgåelse.«
- 10 I Domstolens dom af 8. december 2022, Caisse régionale de Crédit mutuel de Loire-Atlantique et du Centre Ouest (sag C-600/21), blev det i dommens præmis 35 præciseret, at de nævnte kriterier for vurderingen af, om et kontraktvilkår er urimeligt, ikke skal anses for at være »kumulative eller alternative, men skal anses for at indgå i alle de omstændigheder i forbindelse med indgåelsen af den pågældende aftale, som den nationale retsinstans skal undersøge«.
- 11 Den forelæggende ret er af den opfattelse, at det i hovedsagen omhandlede vilkår om førtidig ophævelse opfylder betingelser i) misligholdelse af en væsentlig forpligtelse – eftersom tilbagebetalingen af lånet udgør låneaftalens væsentlige forpligtelse, og betingelse ii) misligholdelsen er tilstrækkeligt alvorlig – eftersom det udestående beløb, som ikke er betalt rettidigt, overstiger en vis grænse, dvs.

den grænse, som er fastsat i artikel 24, stk. 1, litra b), nr. ii), i Ley 5/2019 (lov nr. 5/2019).

- 12 Den forelæggende ret er derimod i tvivl om en anden betingelse i retspraksis, nemlig Domstolens krav om, at der skal være mekanismer, som gør det muligt for forbrugeren at undgå førtidig ophævelse. Den forelæggende ret er således af den opfattelse, at ud over de nævnte betingelser i) og ii) skal betingelse iv) være opfyldt, dvs. at den nationale lovgivning indeholder egnede og effektive midler, som giver den forbruger, der er omfattet af et sådant vilkår, mulighed for at fjerne virkningerne af en førtidig ophævelse af lånet, eller at forbrugeren i henhold til Tribunal Supremos (øverste domstol, Spanien) dom nr. 705/2015 af 23. december 2015 og dom nr. 79/2016 af 18. februar 2016 har mulighed for at undgå en sådan ophævelse ved en omhyggelig afhjælpende adfærd.
- 13 I denne forbindelse har den forelæggende ret anført, at i spansk procesret (LECs artikel 693, stk. 3) er en »indstilling« af en førtidig ophævelse kun tilladt i meget begrænset omfang (kun i forbindelse med fuldbyrdelsesproceduren for pantsatte værdier eller aktiver, og når de værdier eller aktiver, der fuldbyrdes, er låntagerens sædvanlige bolig). Den forelæggende ret er således af den opfattelse, at i øvrige tilfælde, som i den foreliggende sag, hvor låneaftalen ikke er sikret ved pant i fast ejendom, og hvor betalingskravet er rejst inden for rammerne af en betalingspåkravssag, kan Domstolens betingelse om, at der skal være midler, hvormed forbrugeren kan fjerne virkningerne af eller kan undgå en førtidig ophævelse af lånet, ikke opfyldes.
- 14 Den forelæggende ret er i tvivl om, hvorvidt det med henblik på at opfylde kravet om, at der skal foreligge en sådan »mulighed for at fjerne [virkningerne]« og undgå, at vilkåret er urimeligt, er nødvendigt, at muligheden for indstilling er fastsat i **en bestemmelse** (Domstolens ovennævnte domme vedrører »**national ret**«, hvilket i henhold til artikel 7, stk. 1, i direktiv 93/13 kan kræve, at det er medlemsstaterne, der fastsætter en sådan mulighed), eller om det er tilstrækkeligt, at denne mulighed er fastsat **i selve aftalen**. Hvis vilkåret om førtidig ophævelse med andre ord giver forbrugeren mulighed for at fjerne virkningerne af en allerede erklæret førtidig ophævelse eller undgå, at ophævelsen indtræder, forudsat at vedkommende betaler det skyldige beløb inden for en bestemt frist, er dette da tilstrækkeligt til at opfylde det krav, som er fastsat i retspraksis? I bekræftende fald ønsker den forelæggende ret nærmere oplyst, hvad der vil være en rimelig betalingsfrist.